

DIREKTØRENS FORORD

Kjære lesere

Årboka inneholder denne gangen tolv artikler. Som vanlig er det varierende tematikk, men felles for dem alle er det lett tilgjengelige språket og populærvitenskapelig vinkling.

Vi fortsetter med serien om vegdirektørene i Norge. Ane Cecilie Røed har gjort grundig research på Andreas Baalsrud, som var vegdirektør fra 1918 - 1945. Artikkelen del en kom i fjor. Del to nå tar for seg krigsårene og vil muligens kaste nytt lys over denne vegdirektøren, både som person og hans virke i en meget krevende tid for landet.

Vi har valgt å ta med tematikk både på restaurering av faste og løse kulturminner denne gangen. I Norsk vegmuseums daglige virke er vi involvert i begge deler, her representert gjennom artikler om «skadet kongeveg» og hvordan restaurere en gammel vegskrape. Dette er kanskje tekster som gjennomgående har vært viet litt lite fokus, men som vi forhåpentligvis vil se mer av i tiden som kommer.

Fornyning av fjellsprenningsmuseet

Vi vil i årboka, gjennom artikkelen til Morten Reiten, få et innblikk i prosessen rundt planleggingen og ombyggingen av utstillingen i fjellsprenningsmuseet. Etter mer enn ti år i drift har tunellen nå fått et kraftig, pedagogisk løft. Tematikken har også fått en fokusdreining mot den mer menneskelige og sosiale faktoren ved bergverks- og sprengningsindustrien. Den nye utstillingen i fjellet åpnet for publikum i år

Museumsdirektør Geir Atle Stormbringer i det nye kjøretøymuseumsbygget som blir klar til overtakelse allerede i desember 2018. 9. juni 2019 skal utstillingen åpnes, som del av et stort motorarrangement som vil favne flere av landets største entusiastmiljøer. (Foto: Morten Reiten)

og har blitt godt mottatt av både bransje og besøkende. Det vil allikevel bli gjort noen justeringer i tiden som kommer for å ytterligere bedre opplevelsen for publikum. En ting som er viktig å nevne her, er at vi i år fikk lagt asfalt i tunellens sørlige utløp. Dette ble etter mange års drøfting, endelig en realitet og har hevet kvaliteten på hele anlegget.

Den kanskje mest spektakulære nyheten hva fjellsprenningsmuseet angår

er at vi i år mottok førsteplass i den internasjonale ITA Tunelling Awards. Av i alt ni forskjellige kategorier ble vi nominert i kategorien «Innovative underground space concept» og vant i en kategori hvor det var mange verdige motstandere. Prisen vil ikke bare gi fjellsprenningsmuseet internasjonal publisitet, men det er først og fremst en anerkjennelse over de valg som er tatt i den kreative fasen av planleggingen av museet og kvaliteten på arbeidet som er utført. Formannen i Foreningen for Norsk Fjellsprenningsmuseum, Ola Woldmo representerte museet på en utmerket måte og mottok heder og ære i Chuzhou-Nanjing i Kina 7. november 2018.

Publikasjoner

I skrivende stund jobber Norsk vegmuseum med tre publikasjoner mer, eller mindre samtidig, i tillegg til neste års årbok. I løpet av 2019-2020, og kanskje 2021 vil det blant annet bli utgitt en bok om Georg Daniel Barth Johnson, den militære veiingeniøren som ble landets kanal- og havnedirektør. Barth Johnsons liv og virke er meget interessant og inneholder deler av datidens fagdebatt/nåtidens veghistorie som kanskje er ukjent for de fleste. Boka føres i penn av Hans Seland.

I samarbeid med regionkoordinator i region vest, Bjørn Christian Grassdal, ligger det også på beddingen en lærebok i tørrmuringsteknikk. Manuset har vært under utarbeidelse en god stund allerede og vi vil slutføre prosessen med ønske om en god kvalitet på boka. Tematikken er meget aktuell med tanke på omfanget av tørrmurte bruer, fundamenter og vegrelaterte konstruksjoner som inngår som del av våre historiske vegstrekninger. Det er ikke mange gjenlevende håndverkere som behersker tørrmuringsteknikkene med perfektjon. Haakon Aase og Espen Marthinsen er bidragsyttere til det faglige innholdet.

Styreleder i foreningen for Norsk fjellsprenningsmuseum Ola Woldmo og direktør ved Norsk vegmuseum Geir Atle Stormbringer viser frem de synlige bevisene på at dette er verdens beste museum i sin klasse! (Foto: Morten Reiten)

Under: Et av Vegmuseets kommende bokprosjekter dreier seg om kanal- og havnedirektør Georg Daniel Barth Johnson og føres i penn av Hans Seland. I en artikkel i denne årboka forteller Seland om den faglige striden mellom Johnson og den senere vegdirektør Christian W. Bergh ved byggingen av Bakke bru. (Foto fra Riksarkivet)

Vegmuseet har stor aktivitet. Her glimt fra motordagen i juni (øverst), frakt av biler fra Thinksamlingen til bevaring på museet, og fra familiedagen i august. (Fotos: Håkon Aurlien)

Nok en publikasjon som ligger i støpeskjeen fra Norsk vegmuseums side, er Luca Bertis dokumentasjon av «livet langs veien». Dette er et utrolig spennende dokumentasjons- og samarbeidsprosjekt med Luca som er kunstfotograf. Han jobber blant annet i sort/hvitt og storformat. Gjennom en serie bilder, som vil bli presentert i en praktbok, vil vi forsøke å fortelle en av våre gamle veiers historie gjennom menneskelige portrettbilder og veiens inngrep i deres liv og omgivelser. Luca er opprinnelig fra Italia, men har jobbet mye i Norge med samme tematikk. Prosjektet vil strekke seg over tid fordi det fordrer betydelig feltarbeid, trolig over flere årstider.

Av publikasjoner som er utgitt av Norsk vegmuseum i år må jeg først og fremst nevne Dag Bjørnlands bok «Transport gjennom det 20. århundret. Mobilitetens og transportintensitetens århundre. Blikk inn i det 21. århundre» Dette er utgivelse nummer fire i vår «Braut» serie som forøvrig er forbeholdt tyngre fagpublikasjoner med forskningsbasert kvalitet. Samarbeidet med forfatteren og arbeidet med boka går tilbake til 2014 da Bjørnland presenterte en del av sine synspunkter om samferdselshistorien på en konferanse i Vegdirektoratet i Oslo. Boka er med sine knapt 500 sider blitt omfattende og på mange måter unik. Den inneholder sammenlignende statistikk om samferdsel gjennom et hundreårig perspektiv, sett i le av samfunn og utvikling i Norge for øvrig. Dette er en publikasjon som vil fungere som et referanseverk.

Dag Bjørnland flankert av Unni Bryhn Sveen (til venstre) og Cathrine Thorstensen etter at boka *Transport gjennom det 20. århundre* var fullført i høst. (Foto: Ingrid Unn Weseth Bjørnland)

Ulike klassiske kjøretøyer i skjønn forening på vegmuseets uteområde i august. (Foto: Håkon Aurlien)

Etablering av det nye kjøretøymuseet

En av de sakene som har fått mye medieoppmerksomhet i 2018 er etableringen av det nye kjøretøymuseet på Norsk vegmuseum. Vi har gjennom året vært i en kontinuerlig byggeprosess, noe som har medført at deler av vårt utemuseum til tider har fremstått som et anleggsområde. Prosjektet har imidlertid vært godt styrt og entreprenøren (Evensen & Evensen) kan levere bygget allerede i midten av desember, halvannen måned før fremdriftsplan og innenfor budsjetterte rammer! Det har ikke vært noen alvorlige ulykker i byggeprosessen og kvaliteten på bygg og utførelse overgår våre forventninger! Utstillingshallen blir på over 2000 kvadratmeter, og står i prinsippet allerede nå ferdig til montasje av ny utstilling.

Den gamle samlingen til Norsk Kjøretøyhistorisk museum som sto i Mesnasenteret i Lillehammer sentrum er under

klargjøring, og objektene installeres i vår nye utstilling en gang på nyåret. Det er i tillegg blitt innkjøpt, innlånt og donert kjøretøyer til det nye museet med tanke på å fremstille kjøretøyhistorien så interessant og komplett som mulig. Utstillingsfirmaet «Exponent» har i samarbeid med A/S Montasje blitt tildelt oppdraget med å designe, produsere og montere infrastruktur til den nye utstillingen. Arbeidet med arkitektur og valg av utstillingsløsninger pågår parallelt med at entreprenøren ferdigstiller bygget. Det er ikke rom for slingringsmonn i fremdriftsplanen. Det nye kjøretøymuseet åpner sine dører for publikum 9. juni 2019. Norsk vegmuseum kan etter denne datoen presentere et komplett formidlingstilbud av Statens vegvesens virksomhet gjennom mer enn 150 år. Vei og kjøretøy....

Geir Atle Stormbringer
Museumsdirektør